

Emne: Folkedrabet i Rwanda og FN efter 1990

Indhold:

- Kilde 1: Identitetskort fra Rwanda 1992.
Kilden er kopieret fra Genocide Archives of Rwanda.
- Kilde 2: Bahutu Manifestet 1957. (uddrag)
Kilden er kopieret fra "Revolutionen vender op og ned på Rwanda". *Folkedrab.dk*
- Kilde 3: Uddrag af interview med General Romeo Dallaire 2003.
Kilden er kopieret fra Frontline. Public Broadcast Service. *Pbs.org*. 2003.
- Kilde 4: "FN fralægger sig ansvar for folkedrab". Artikel i Jyllandsposten 1998.
Kilden er kopieret fra Mikkel Hertz "FN fralægger sig ansvar for folkedrab" *Jyllandsposten d.05.05.1998*.
- Kilde 5: "USA vidste at folkedrab i Rwanda var i vente". Artikel i Information. 2001.
Kilden er kopieret fra Christophe Ayed (oversat af Gitte Lyngby). *Information d.24.08.2001*.

Eksaminationstiden er ca. 30 minutter. Der gives ca. 90 minutters forberedelsestid.

I forberedelsestiden opstiller og besvarer eksaminanden to til tre relevante problemstillinger på baggrund af det udleverede materiale og relevant materiale fra undervisningen.

Kilde 1: Identitetskort fra Rwanda 1992.

Om kildens historiske kontekst:

Da Rwanda var en belgisk koloni i 1933, blev det besluttet af de belgiske koloniherrer at inddele befolkningen i tre etniske grupper: Hutuer, tutsier og twa. Derpå fik alle borgere i Rwanda udstedt et identitetskort der angav personens etniske tilhørsforhold. Dette identitetskort er fra 1992.

Mod: 3

Ubwoko (Hutu, Tutsi, Twa, Natofalga)
Ethnie

Aho yavukiye G.I.KONDO
Lieu de Naissance

Itariki yavutseho 19.12.1971
Date de Naissance

Umwuga rans
Profession

Aho atuye G.I.KONDO
Lieu de domicile

Amazina y'uwo bashakanye
Noms du Conjoint

N° C.I. C

Umukono cyangwa igikumwe cya nyirayo
Signature ou l'empreinte du titulaire

Amazina y'abana n'igihe bavukiye
Noms, prénoms et date de naissance des enfants

Amazina Noms et Prénoms	Yavutse kuwa Né le	Igitsina Sexe
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		

REPUBLICA RWANDAISE
MUNYUKE KICUKIRO

(Kilde: Genocide Archives of Rwanda.)

Kilde 2: Bahutu Manifestet 1957 (uddrag)

Om kildens historiske kontekst:

I 1957 udgav en gruppe hutuer det såkaldte "Bahutu Manifest", hvor de argumenterede for at hutuerne var den "ægte" befolkning i Rwanda, og at tutsierne var blevet særbehandlet af de belgiske koloniherrer. Her følger et uddrag af manifestet.

" Problemet er i grunden den ene gruppes politiske monopol, tutsiernes. Under de nuværende forhold er dette politiske monopol blevet til et økonomisk og socialt monopol. (...) Og med den reelle udvælgelse i skolen, så bliver det politiske, økonomiske og sociale monopol til et kulturelt monopol, som tvinger den desperate hutu til for altid at være en underordnet arbejder, selv efter en uafhængighed, som de selv har været med til at opnå uden at vide, hvad der ventede dem. "

(Kilde: "Revolutionen vender op og ned på Rwanda". Folkedrab.dk.)

Kilde 3: Uddrag af interview med General Romeo Dallaire 2003.

Om kildens historiske kontekst:

Den canadiske general Romeo Dallaire var øverstkommanderende for FN's fredsbevarende styrke i Rwanda, der var placeret i Rwanda fra januar 1994 for at overvære underskrivelsen af Arushaaftalen. I 2003 blev han interviewet omkring hans egen oplevelser som øverstkommanderende for FN-styrkerne før og under folkedrabet i Rwanda. Her følger et uddrag af interviewet.

Interviewer: Da du ringede til New York [FN hovedkvarteret] hvilken besked fik du?

Dallaire: Hr. Riza gjorde det meget klart, at jeg skulle forholde mig til mit oprindelige Kapitel VI mandat, da jeg ikke var leder af nogen interventionsstyrke, og at reglerne for vores tilstedeværelse kun var til selvforsvar og ikke andet. Der var en bekymring fra FN's side at vi kunne blive inddraget i konflikten, idet at man stadig kunne mærke paranoiaen fra Somalia; "Bare bliv hvor du er, du har ikke mandat til at gribe ind i konflikten".

Altså, i FN-regi har den øverstkommanderende styrker, men de hører ikke under ham. De er lånt ud fra forskellige lande til FN, til at blive brugt som fredsbevarende styrker. Men hver af disse lande forsyner derudover styrkerne med en betinget kommanderende, som kommunikerer direkte tilbage til sit lands hovedstad. Så i løbet af dagen fik disse betingede kommanderende flere oplysninger fra deres egne hovedstader, som var mere og mere restriktive i hvad de ville have deres kommanderende til at gøre, fordi de anså situationen for risikabel og kaotisk. Så jeg kom i den situation, hvor jeg på den ene side havde styrker, men samtidig havde jeg ikke nogen styrker, eller i hvert fald ikke vidste hvor mange af dem jeg kunne bruge og til hvilken nytte. Og som dagen gik, fandt jeg ud af at flere af styrkerne var fuldstændig ubrugelige, og at de var blevet beordret af deres hjemland til at gøre absolut intet.

Jeg prøvede også at få sat et politisk møde i stand imellem de udenlandske ambassadører ved ni-tiden om morgenen på den amerikanske ambassade. Men jeg fandt hurtigt ud af at det ikke kunne lade sig gøre, fordi der kom flere og flere vejblokader, og ambassadørerne var bekymret for deres sikkerhed. Så den politiske udvikling kom ikke nogen vegne, og vi fik ingen oplysninger om hvad der skete i landet. Dette gjorde det kun endnu mere væsentligt at få kontakt med vores informant, i forhold til at få en fornemmelse af situationen i Rwanda.

(Kilde: Frontline. Public Broadcast Service. Pbs.org. 2003.)

Kilde 4: "FN fralægger sig ansvar for folkedrab". Artikel i Jyllandsposten 1998.

Om kildens historiske kontekst:

Denne artikel i Jyllandsposten blev skrevet fire år efter folkedrabet, hvor bl.a. FN's daværende generalsekretær, Kofi Annan, blev spurgt til hvorfor FN var så passiv under folkedrabet.

Jyllandsposten 105.05.1998 I

FN-chefen fralægger sig ansvar for folkedrab

Af MIKKEL HERTZ, Jyllands-Postens korrespondent New York

Den ubehagelige sandhed om folkemordet i Rwanda for fire år siden - da op mod en million civile blev dræbt - er, at verden var advaret, men ingen turde gribe ind, og FN var aldeles magtesløs. Sådan forsvarer FN's generalsekretær, Kofi Annan, sig, efter at det i weekenden kom frem, at Annan selv i januar 1994 - tre måneder inden folkemordet i Rwanda - modtog en direkte og, skulle det vise sig, yderst pålidelig advarsel om, hvad der var på vej.

Bolden spilles videre

Kofi Annan, der for øjeblikket er på rundrejse i Afrika, afviser ikke, at han modtog en sådan advarsel. Han mener dog, at ansvaret først og fremmest ligger hos FN's medlemsstater. "Nøgleordet er mangel på vilje," sagde han. Som forløbet er beskrevet i seneste udgave af magasinet The New Yorker, sendte chefen for FN-styrkerne i Rwanda, den canadiske general Romeo Dallaire, i januar 1994 en telefax-advarsel til FN-hovedkvarteret i New York. Med henvisning til en kilde placeret i sikkerhedsstaben omkring Rwandas præsident gjorde general Dallaire det klart, at den lokale regering - domineret af Hutu-stammen - var i lærd med at registrere alle Tutsier, formentlig med henblik på at udrydde dem. Samtidig advarede generalens kilde om et forestående overfald på FN's fredsstyrke i landet - primært belgiske soldater. Målet var at få FN eller Belgien til at kalde soldaterne hjem, hvorefter den planlagte massekræb kunne gennemføres.

Verden så passivt til

Tre måneder efter gik det nøjagtigt, som kilden havde forudset: Først blev Rwandas præsident myrdet. Næste morgen blev ti belgiske FN-soldater bortført, pint og myrdet. Kort efter blev resten af belgierne trukket hjem - og i de efterfølgende 100 dage omkom mellem en halv og en hel million tutsier i et folkemord, med Verdenssamfundet som - stort set - passiv tilskuer. "Jeg ville ønske, at de, der skriver om dette i dag, ville have skrevet dengang, hver dag, for at presse deres regeringer til at handle ... til at sende tropper ind i Rwanda," sagde Kofi Annan i går.

"Grundlæggende, for at være helt ærlig, hvem i helvede bekymrede sig egentlig for Rwanda?" (General Dallaire)

Da general Dallaire - tre måneder inden folkemordet - sendte sin advarsel, bad han om tilladelse til at gennemføre en række begrænsede militæraktioner for at beslaglægge og tilintetgøre omfattende våbenlagre i Rwanda. FN-hovedkvarteret afviste anmodningen. I et svar fra FN-hovedkvarteret - skrevet i Kofi Annans navn - fik generalen besked på at underrette Rwandas præsident om sagen og kræve, at præsidenten greb ind, men ikke foretage sig yderligere. Ifølge Kofi Annan og hans højre hånd, Iqbal Riza, der dengang håndterede sagen, var der ingen anden mulighed: Situationen i Rwanda blev, siger de, drøftet under fortrolige møder i FN's Sikkerhedsråd, ligesom Belgiens, Frankrigs og USA's ambassadører i Rwanda fik en detaljeret orientering. Men ingen var, siger FN-diplomaterne, indstillet på at stille med den militære slagstyrke, som ville være nødvendig. Han gjorde det klart, at hverken han eller andre i FN-systemet er mere ansvarlig, end resten af Verden. Og som general Romeo Dallaire sagde i et TV-interview, da det hele var overstået: "Grundlæggende, for at være helt ærlig, hvem i Helvede bekymrede sig egentlig for Rwanda?"

(Kilde: "FN fralægger sig ansvar for folkedrab". Artikel i Jyllandsposten 1998.)

Kilde 5: ”USA vidste at folkedrab i Rwanda var i vente”. Artikel i Information. 2001.

Om kildens historiske kontekst:

Denne artikel i Information fra 2001 er en dansk oversættelse af en artikel i avisen Libération, hvor det kom frem deklassiferede dokumenter viste at USA havde større kendskab til at folkedrab var undervejs i Rwanda end først antaget.

USA vidste at folkedrab i Rwanda var i vente

Deklassificerede dokumenter viser, at USA allerede før folkedrabet i Rwanda vurderede, at situationen kunne udvikle sig i et blodbad

Skrevet af:

[Christophe Ayed](#)

[Pascal Riché Libération](#)

Oversat af: Gitte Lyngby

24. august 2001

USA vidste helt præcist, hvad der ville komme til at ske i Rwanda i foråret 1994: Et folkedrab på hundrede tusind vis mennesker. Det fremgår af 15 ”deklassificerede” dokumenter, som forskeren William Ferroggiaro efter fem års kamp med at bøje paragrafferne i den amerikanske lovgivning, har bragt for dagens lys.

Organisationen National Security Archive, der arbejder på at ophæve de diplomatiske og militære dokumenters fortrolige status, har gjort de 15 dokumenter tilgængelige på Internettet.

I en skrivelse fra Pentagon, dateret den 11. april, altså fire dage før massakren på tutsierne begyndte, nævnes risikoen for et »blodbad« på »flere hundredetusinde mennesker«. I alt blev cirka 800.000 mennesker ofre for massakren i Rwanda, der varede under 100 dage. Størstedelen tutsier, men også nogle hutuer.

Et diplomatisk telegram dateret den 29. april, citerer en telefonsamtale mellem en specialist fra

Udenrigsministeriets Afrika-kontor, Prudence Bushnell (i dag er hun USA's ambassadør i Guatemala), og en af dem, der stod bag folkemordet, oberst Theoneste Bagosora (der venter på at få sin sag for den internationale straffedomstol for Rwanda). Bushnell forklarer ham, at hun ved, at hæren står bag massakrerne og forlanger, at han får dem stoppet.

»De myndigheder, som ønskede at vide, hvad der foregik, havde mulighed for at finde ud af det. Men de ville ikke vide det, for de ville for alt i verden undgå militær indblanding,« forklarer Ferroggiaro.

Huskede stadig Somalia

På det tidspunkt står de ulykkelige amerikanske handlinger i Somalia stadig friske i erindringen. I starten af maj advarer Pentagon mod brugen af ordet 'folkedrab', eftersom det, i henhold til konventionen fra december 1948, kræver en indblanding fra FN.

»Tonen i disse skrivelser er meget iøjenfaldende: De forskellige statsforvaltninger behandler Rwanda som et hvilket som helst andet emne; som ren rutine. Som om det, der gik for sig, ikke var noget særligt,« siger Samantha Power, forsker fra Harvard-universitetet, der netop har offentliggjort en undersøgelse om emnet i tidsskriftet Atlantic Monthly.

»Det allerværste er, at der dengang ikke fandt et eneste møde sted om Rwanda med præsidentens deltagelse,« tilføjer hun.

Clinton har efterfølgende forsøgt at rette op på fortiden ved at komme med en undskyldning under en mellem-landing i Kigali i marts 1998. Samantha Power mener, at hvis amerikanerne vidste, hvad der gik for sig i dette land, som de ikke havde det store kendskab til (udenrigsminister Warren Christopher blev nødt til at slå op i et

atlas, for at finde ud af hvor det lå), så måtte franskmænd og belgiere have være endog en hel del bedre informerede. Bruxelles gjorde faktisk en stor indsats for at være åben om sin rolle i folkedrabet, men det samme kan man langt fra sige om Paris.

Hård kritik i Belgien

I 1997 nedsatte Belgien en undersøgelseskommision bestående af 18 senatorer. Efter ti måneders arbejde fremlagde den i december 1997 en rapport på tusind sider, hvori den daværende regering, og ikke mindst den daværende øverste leder af det diplomatiske korps, Willy Claes, blev anklaget for ikke at have gjort noget for at undgå et folkedrab, der i høj grad havde været til at forudse.

Rapportens leder, Guy Verhofstadt, der i mellem-tiden var blevet ministerpræsident, tog den 7. april 2000 til Kigali i anledning af seks-års dagen for folkemordet, for, på selve det sted hvor der skal rejses et minde for folkemordet, at bede indbyggerne i Rwanda om en uforbeholden undskyldning.

Men i Belgien er det ikke kun diplomaterne, der ser tilbage. Retssagen mod fire af de rwandere, der havde medvirket til folkedrabet, blev sidste forår fulgt tæt af offentligheden.

Fransk frikendelse

Da den franske udenrigsminister, Hubert Vedrine, i sidste uge besøgte Kigali, fandt han det ikke nødvendigt at komme med en undskyldning. Ikke desto mindre er Frankrig, helt uden sammenligning, det land der har ydet mest støtte til hutu-regimet, som planlagde og udførte folkedrabet. Som en følge af den voksende kritik blev Paris nødt til at nedsætte en informationskommision - ikke en undersøgelseskommision - om sin rolle i Rwanda. Den endelige rapport kritiserede nok Frankrig for at have lukket øjnene, men fralagde sig ethvert ansvar for folkedrabet såvel fra præsidentens, premierministerens, udenrigsministeriets og hærens side. Rapporten kastede hverken lys over den ulovlige våbenhandel, der fandt sted mellem de to lande eller over de franske forbindelser til Akazu, den regerende ekstremistiske hutu-klan. Mest af alt lagde de franske politikere skylden for FN's intervention over på USA.

(Kilde: Christophe Ayed (oversat af Gitte Lyngby). Information d.24.08.2001.)